

відзначити, що чепець, який одягала молода на весіллі, був символом щастя і продовження роду. Це свідчило про магічну функцію очіпка, одягнутого на голову в день вінчання.

Кибалка (гибалка, химля, хомевка) – круг, виготовлений з ліщини, паперу, соломи, обмотаний зверху полотном, їх накладали на голову та замотували волосся валочком.

Намітка (плат, завивало, серпанок, перемітка, рінтух, рубок, рушник, завійка) – рушникоподібне жіноче вбрання для голови. Незважаючи на їх локальні назви та відмінності у способів носіння, всі вони мали вигляд довгого шматка полотна довжиною до 5 м, шириною до 50 см, кінці якого були прикрашені пишним тканим переборним орнаментом. Техніка ткання: перебір – закладне, читоване, заборами, вишивання стебнівкою, гладдю, низинкою. При вінкоподібній формі убору голови довгою наміткою орнаментовані частини виступали на кінцях, над чолом. Намітки складали у глибокі складки; обгортали голову, закриваючи волосся, і зав'язували на потилиці вузлом, а вільні кінці спадали вниз, на плечі, іноді сягаючи пояса (Волинь, Полісся). Намітки зав'язували півколом над чолом (Покуття), рясували в дрібні складки (Прикарпаття), часом один кінець примітки спускався на спину, а інший на груди (Південь України) або ж плат зав'язували над чолом. Крім вишивання, мережання узорного ткання її декорували стеклярусом – склендячкою, бісером, металевими пластинами, нитками (Буковина) та ін. [2, с.90].

Висновки. Отже, вже з середини ХХ століття традиційні головні убори (окрім хустки) втратили свою знакову функцію майже наполовину, дівчата тепер у свято вінки не вдягають, він перестав виконувати і оберегову функцію, хоч як знак нареченої побутує і в наші дні. Проте у творах образотворчого мистецтва, підручниках досить часто дівочі головні убори стають лейтмотивом картини, передаючи ностальгію за красою кінця ХІХ – початку ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс. – К.: Дніпро, 2005. – 320с. ілюст. Р. В. Захарчук-Чугай, С. А. Антонович. Українське народне декоративне мистецтво: навчальний посібник. – К.: Знання, 2012. – 342с., ХХХІІ с. кольор. іл.
2. Стельмашук Г. Г. Українські народні головні убори: монографія / Г. Г. Стельмашук; Львівська нац. Академія мистецтв. – 2-е вид., допов. і переробки. – Л.: Апріорі, 2013. – 276с.
3. Традиційні головні убори українців / Г. Г. Стельмашук – К., 1993. – 240с., іл.

Касьян М.

Науковий керівник – доц. Тютюнник І. С.

МОТИВИ ТВОРЧОСТІ МАРІЇ ПРИЙМАЧЕНКО, РЕАЛІЗОВАНІ У ВІЗУАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ

Творчість талановитої української художниці ХХ ст. Марії Приймаченко «живе» й сьогодні, надихаючи молоде покоління митців на нові фантастичні образи, що знайшли своє вирішення у різних видах мистецтва. Яскраві барви та незвичне орнаментальне оформлення є визначальною рисою живопису самобутньої художниці. Багато мистецтвознавців визнають її роботи явищем світового масштабу.

Актуальність цієї теми зумовлена значним резонансом в суспільстві образів М.Приймаченко та малою обізнаністю українського суспільства про послідовників Марії Приймаченко.

Тема дослідження частково окреслена у статтях Н. Бекетової, Н. Казьмірук, М. Мурашко [1;5;6]. Також деяка інформація міститься у інтернет-джерелах. Проте узагальнюючого аналізу творчості послідовників художниці у мистецтвознавчій літературі досі не існує.

Метою дослідження є виявити послідовників Марії Приймаченко та з'ясувати рівень творчого переосмислення образів великої української художниці.

Президентом України було оголошено 2009 рік – роком Марії Приймаченко та присвячено 100-річчю від дня народження української художниці. Річницю поділили на дві частини. Перша – події, що стосувалися постаті української мисткині. Друга – конкурс «Приймаченко і я» [3].

Послідовники мисткині, то вони не обмежились лише образотворчим мистецтвом, а продовжили створювати фантастичні образи за мотивами художниці й у інших напрямках: декоративне мистецтво, дизайн, стінопис.

Серед них скульптор Ольга Бердник – член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, творчий шлях якої, розпочався завдяки роботам М. Приймаченко: «Починала я, дійсно, з цього: біля двох десятиліть тому мене вразив її світ, і займатися керамікою я почала саме з її робіт. Коли побачила ці образи на папері, захотілося зробити їх в об'ємі» [2, с. 80]. Однак з часом майстриня відірвалася від творчого доробку великої художниці та почала створювати свій власний світ. У неї весь час народжуються нові образи, які ніколи не повторюються, кожен з них несе у собі певний зміст та настрій.

Ще одним представником скульптурного напрямку є Неллі Ісупова – член національної спілки художників України. Мотиви її творчості візуально дуже нагадують малюнки Марії Приймаченко, та майстриня не є послідовницею великої художниці: «Н. Ісупова є яскравим прикладом трансформації декоративного

мистецтва другої половини ХХ ст. від традицій народного розпису кераміки, через пошуки свого стилю в різних техніках, до формування оригінального, сміливого, неповторного творчого почерку» [1, 53].

У мистецтві скульптури поруч з майстрами, що творять з традиційних матеріалів є ще один послідовник Марії Приймаченко, який для виготовлення робіт використовує солому – Олексій Шевчук. Дев'ять фантастичних істот із сіна скульптор зробив за мотивами картин народної художниці. Автор називає їх «сеноскриптами» [4]. Серед них найбільше вражає червоний лев. Митець поєднав у ньому велику кількість елементів. Дрібний квітковий орнамент огортає його з усіх сторін, а контрастний чорний колір додає роботі виразності.

Марія Приймаченко стала джерелом натхнення і для талановитої художниці – Тетяни Балбус, що родом із Кременця. « Її можна вважати послідовницею М. Приймаченко – є навіть серія картин за мотивами творів всевітньо відомої художниці. Але якщо Марія Приймаченко малювала своїх дивовижних звірів, то Тетяна Балбус робить це через аплікацію. При цьому мисткиня не копіює, а лише черпає натхнення з них» [5].

Живописець Арсен Савадов теж намагався інтерпретувати образи Марії Приймаченко на одному із своїх полотен. Як стверджує автор : «Коли писав картину «Країна Шу», я взяв маленькі квіти Примаченко, зробив їх велетенськими і посадив туди своїх моделей. Я збільшив їх, як сучасний художник, але таке враження, що це її світ. Це і є діалог між митцями, між культурами» [7].

У мистецтві гобелену талановита художниця надихнула майстриню Тетяну Сосуліну на створення цілої серії картин – «Частинка любові». Ці роботи є своєрідною стилізацією образів Марії Приймаченко – прозорі та легкі на вигляд, неперевершене поєднання колористичних барв, чіткість та виразність форм.

Також творчості М. Приймаченко присвятила виставку художниця Людмила Тесленко-Пономаренко, що має назву «Присвячується Марії». Ідеї мисткині втілювались у великих текстильних панно та моделях одягу, виконаних у складній сучасній техніці сито друку по тканині. Її роботи відрізняються не багатокольорністю та приглушеністю тонів, сюжети переважно абстрактного характеру.

Ще один з проявів творчості за мотивами М. Приймаченко є досить незвичним – це казковий стінопис. Він знаходиться у місті Києві, яскравий та життєрадісний малюнок займає всю торцеву стіну будинку по вулиці Туполева. Автором стріт-арту є іспанський художник із Барселони Zosen Bandido. На створення казкового розпису його надихнули роботи відомої української художниці Марії Приймаченко [1]. Наша співвітчизниця стала натхненницею ще одного стінопису – «Кохання», французького художника Луї Ламбер.

Творчість М. Приймаченко спричинила значний резонанс і в українському суспільстві. Дизайнери вже давно звернули увагу на наїв. Серед них 3 літніми сукнями «Жінка тільки для Бога» Айна Гассе дебютувала на Міланському тижні моди де підкорила публіку рисунками тканин та вишивкою бісером, які запозичила з творчості Марії Приймаченко. Ще однією дизайнеркою, що звернулася до мистецтва відомої художниці стала Оксана Караванська з колекцією весна-літо 2009, зобразивши химерних істот майстрині в аплікаціях та принтах.

Отже, ми виявили, що послідовники Марії Приймаченко є в різних видах мистецтва : скульптура (з використанням традиційних та не традиційних матеріалів), живописі, гобелені, художньому текстилі, стінописі. Проаналізувавши роботи різноманітних митців, що творили натхненні великою художницею, ми виявили деякі спільні риси, які їх об'єднують: стилізовані форми, яскраві насичені кольори, чудернацькі образи та орнаментальні мотиви. Як бачимо за мотивами її творчості створюють свої полотна не лише вітчизняні, а й світові митці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бекетова Н. Сад Неллі Ісупової / Н. Бекетова // Образотворче мистецтво. – 2007. – № 3. – С. 52 – 53
2. Дивний І. Те, що знаєш і любиш, переходить через твою душу і потім втілюється / Іван Дивний [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/17637/23-Berdnik.pdf?sequence=1>. – 27.02.2017.
3. Звірі-філософи про світ людей [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ratusha.lviv.ua/zviri-filosofu.html>. – 19.03.2017.
4. Казковий, фантастичний і чарівний світ Марії Приймаченко [електронний ресурс]. – Режим доступу : – 19.03.2017.
5. Казьмірук Н. Послідовниця Марії Приймаченко [Текст] : [кремен. художниця Т. Балбус] / Н. Казьмірук // Замок. – 2013. – № 1/4. – С. 16.
6. Мурашко М. В. /Засоби художньої виразності живопису Марії Приймаченко в українському відео-дизайні [електронний ресурс] / М. В. Мурашко // Аркадія. - 2015. - № 2.
7. Український наїв ХХ ст. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrainian-naive.com/publication/arsen_savadov. – 19.03.2017.+

Метельська О.

Науковий керівник – доц. Тютюнник І. С.

СТІНОПИС ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ ТЕРНОПОЛЯ

У ХХІ ст. сірі вулиці міст вже нікого не приваблюють, а сучасні художники шукають все й нових-нових об'єктів для творчості. І ось в моду приходять розпис стін, який додає яскравих барвів місту та